

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

WOENSDAG 3 JUNI 1891

Hijkersmilde en Kloosterveen, 2 Juni. Het college van kerkvoogden der Herv. gem. alhier heeft het verfwerk aan de kerk toegewezen aan den laagsten inschrijver den heer A. Naber, mr. verver alhier.

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

VRIJDAG 5 JUNI 1891

Smilde, 4 Juni. Gisteravond trad in eene openbare vergadering der "Liberale Kiesvereniging" alhier voor een talrijk publiek als spreker op de heer W.M. Houwing van Havelte, de candidaat der liberalen in het hoofdkiesdistrict Wolvega.

Spreker verklaarde zich voorstander van eene uitbreiding van het kiesrecht, zoover als die binnen de grenzen der grondwet mogelijk is. Onpractisch acht hij het, waar die uitbreiding op zoo ruime schaal kan geschieden, thans reeds op grondwetsherziening aan te dringen, schoon ook hij algemeen stemrecht, waarvan alleen de "staatsgevaarlijken" zijn uitgesloten, ingevoerd zou willen. Geheime stemming (invulling van het biljet op het stembureau) acht spreker noodzakelijk.

Leerplicht behoort naar het oordeel des heeren H. te worden ingevoerd, mag niet worden uitgesteld, schoon, vooral op het platteland, met weg en weder rekening moet worden gehouden. Wat de voedingsquaestie betreft, die met leerplicht innig samen hangt, spreker wenscht de oplossing is in de eerste plaats van particulieren; waar deze te kort schieten, moeten gemeente en staat hulp verleenen.

Wat belastingen betreft wenscht spreker vooral de accijnzen op de eerste levensbehoeften te zien verdwijnen, benevens de overgangsrechten op de vaste goederen; ook de druk der patenten dient verlicht. Eene progressieve inkomstenbelasting behoort de leegte in de schatkist aan te vullen.

Spreker wijst verder op de laten, waaronder vele gemeenten ten platten lande gebukt gaan; ook tengevolge van de hooge uitgaven voor onderwijs en armenzorg; meer dan tot nog toe geschiedt, moet de staat hulp verleenen, terwijl verder de uitwonenden (zij die buiten de gemeente wonen waar hunne goederen liggen) tot de kosten van de gemeentelijke huishouding behooren bij te dragen.

Gaarne zou spreker zien, dat de werkloosheid, die in de dorpen de arbeiders zoo vele maanden drukt, krachtig werd bestreden; tusschenkomst van den staat zal ook in dezen noodig zijn.

Over de legerwet wenscht de heer H. weinig te zeggen; hij is een man des vredes en zou gaarne zien, dat aan de arbitrage (uitspraak door scheidsrechters) grootere uitbreiding werd gegeven.

Waar echter oorlog onvermijdelijk is, behoort niemand voor eene som gelds zich van den dienstplicht te kunnen vrijkoopen. In aansluiting aan het verzoek van de synode der Ned. Herv. kerk, die aan de Regeering vroeg ook studenten in de godgeleerdheid eene plaats in het leger aan te wijzen, zou spreker wenschen, dat geene vrijstelling aan toekomstige geestelijken werd verleend, maar dat ze bij de ambulance en als hospitaal-soldaten dienst zouden doen.

Spreker verklaart eindelijk zich uit volle overtuiging te scharen aan de zijde der mest hervormingsgezinde liberalen, maar spreekt een woord van waardeering voor het goede, dat in de andere staatspartijen wordt gevonden.

Na deze luide toegejuichte rede werd een oogenblik pauze genomen, waarna gelegenheid werd gegeven tot debat.

Den heer Veenhoven antwoordde de heer H. op eene desbetreffende vraag, dat hij de patenten voor den kleinen handel in de eerste plaats wenschte te zien verdwijnen, doch dat hij in geenen deele van eene algeheele afschaffing afkerig is.

Naar aanleiding van eene vraag van den heer Hazewinkel verklaarde spreker zich nader tegen landnationalisatie; hij verwacht van den pachter minder zorg voor den bodem dan van den eigenaar-landbouwer; het groot-grondbezit echter wenscht spreker niet te zien toenemen.

De heer Veenhuijzen wijst er op, dat uitbreiding van het kiesrecht steeds het streven der antirevolutionairen is geweest; vraagt, in welk opzicht de liberalen toch wel zoo bijzonder zijn vooruitgegaan; ziet in leerplicht geen heil, waart de maatschappelijke nooden er zich tegen verzetten en verklaart zich een tegenstander van de verplichte vaccinatie.

De heer H. antwoordt, dat hij in zijne rede reeds er op heeft gewezen, dat uitbreiding van het kiesrecht een eisch is der antirevolutionairen (de uitbreiding, die de liberalen wenschen, acht spreker intusschen beter dan het huismanskiesrecht der antirevolutionairen) en zegt op de tweede vraag te kunnen antwoorden, dat leerplicht, groote uitbreiding van het kiesrecht, progressieve inkomstenbelasting enz. waarlijk niet altijd stonden op het program der liberalen. Van leerplicht blijft spreker zich een beslist voorstander verklaren; de maatschappelijke nooden heeft hij niet ontveinsd.

-vervolg op blad 1890k